

Väylävirasto Trafikledsverket

Ratasuunnitelman
hyväksymisesitys

15.11.2022

LIITE 1 1 (18)

VAYLA/4832/04.01.01/2021

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
PL 320
00059 TRAFICOM

Hyrnsalmen rautatieliikennepaikka, tasoristeysjärjestelyt, ratasuunnitelma; Hyrnsalmi

Väylävirasto lähettää otsikossa mainitun 31.1.2022 päivätyn ja 12.9.2022 muutetun ratasuunnitelman hyväksyttäväksi.

Suunnitelman esittely

Hanke kuuluu osana Kontiomäki-Pesiökylä perusparannushankkeeseen. Hanke sijoittuu rataomaisuuden hallinta-alueille 2108 Kontiomäki ja 2102 (Kontiomäki)-Pesiökylä. Perusparannushankkeessa uusitaan rataosuuden päällysrakenne, peruskorjataan kuivatusrakenteet, korjataan siltoja tarvittavilta osin sekä parannetaan tasoristeysturvallisuutta. Hankkeen tavoitteena on suunnitella radan suurin sallittu nopeus pääosin tasoon 80 km/h akselipainolla 225 kN. Merkittäviä geometriamuutoksia ei tehdä pääraiteelle.

Kontiomäki-Pesiökylä välillä on yhteensä 31 kpl tasoristeysksiä. Kaikista välin tasoristeysistä 16 kpl on alustavissa suunnitelmissa merkitty poistettavaksi. Tähän ratasuunnitelmaan kuuluu 2 tasoristeyskiven poistamisen suunnittelu sekä yhden tasoristeyskiven siirto ja yhden uuden tasoristeyskiven suunnittelu Hyrnsalmen raakapuun kuormausalueelle.

Ratasuunnitelman hankealue alkaa Hyrnsalmen liikennepaikan eteläpuolelta Lietejoen ratasillalta km 703+377 ja päättyy km 706+507.

Hankkeen tavoitteena on parantaa tasoristeysturvallisuutta, kuormausalueen työturvallisuutta sekä vähentää korjausvelkaa. Rata on tärkeä väylä raakapuun hankintaan.

Tällä hetkellä ratasuunnitelman suunnittelualueella sijaitsee 3 tasoristeystä, joista 2 pääraiteen tasoristeystä on suunniteltu poistettavaksi. Poistettavien tasoristeysten vuoksi poistuville tieyhteyksille suunnitellaan korvaavat tieyhteydet. Ratasuunnitelmassa esitetään korvaavat tieyhteydet uusien yksityistien kautta radan länsipuolella sijaitsevalle raakapuunkuormausalueelle ja radan länsipuolen kiinteis-

15.11.2022

töille. Hiihtoladun ja moottorikelkkauran tasoristeyksen poistamisen vuoksi hiihtoladulle ja moottorikelkkauralle esitetään uusi yhteys radan ali liikennepaikan eteläpuolella. Hiihtoladun ja moottorikelkkauran muutoksista rautatiealueen ulkopuolella vastaa Hyrynsalmen kunta.

Liikennepaikan eteläpuolella oleva maantien nykyinen alikulkusilta puretaan ja uusi alikulkusilta rakennetaan nykyisen siltapaikan pohjoispuolelle. Hiihtolatu ja moottorikelkkareitti linjataan kulkemaan uuden alikulkusillan kautta. Alikulkusillan uusimisen yhteydessä maantietä 8890 Vanhatie siirretään uuteen linjaukseen alikulkusillan kohdalla. Lisäksi suunnitellaan yksi uusi tasoristeys kuormausraiteiden väliin raakapuuterminaalin toiminnan sujuvoittamiseksi. Jäävän tasoristeyksen kansirakenteet suunnitellaan uusittaviksi.

Suunnittelun lähtökohtana on vuonna 2019 laadittu tarveselvitys, Kontiomäki-Pesiökylä perusparannuksen suunnitteluohjelma/ Sweco Infra & Rail Oy sekä vuosina 2020-2021 laadittu esisuunnitelma Kajaani-Hyrynsalmentien AKS uusimisesta ja Hyrynsalmen liikennepaikan tasoristeysten poistamisen korvaavista tieyhteyksistä/ Finnmap Infra Oy.

Ratasuunnitelmassa on arvioitu vaikutukset meluun, tärinään, ilman hiukkaspitoisuuteen, ihmisille aiheutuvaan valohaittaan ja luonnon oloihin. Vaikutuksista on laadittu erillisinä selvityksinä meluselvitys, tärinäselvitys, maaperän pilaantuneisuuden selvitys, häiriövaloselvitys, ilman hiukkaspitoisuuden selvitys, pohjavesiselvitys sekä luontoarvoselvitys. Ratasuunnitelmassa ja sen ratkaisuissa on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon maanomistusolosuhteet.

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja alueellinen liikennejärjestelmäsuunnitelma

Ratasuunnitelmassa on huomioitu valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteen mukaisesti kestävyys, saavutettavuus ja tehokkuus. Valtakunnallisesti liikennejärjestelmätöissä pyritään edistämään Suomen kilpailukykyä, vastaamaan päästövähennystavoitteisiin sekä parantamaan saavutettavuutta ja yhteyksiä.

Alueellisessa Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelmassa vuodelta 2018 liikennejärjestelmän kehittämisen yhtenä tavoitteena on alueellinen kilpailukyky. Liikennejärjestelmän tulisi myös tukea Kainuun elinkeinoalueiden kehitystä ja saavutettavuutta. Kainuun liikennettä on myös tarkoitus kehittää kestävästi suuntaan. Rautatieliikenteen kehittäminen on keskeinen tavaraliikenteen kehitysosana.

Hyrynsalmen rautatieliikennepaikka, tasoristeysjärjestelyt ratasuunnitelmassa on huomioitu metsäteollisuuden kuljetusjärjestelmän luominen ja tehostaminen Hyrynsalmen kuormauspaikan kunnostamisen ja Kontiomäki-Pesiökylä rataosuuden parantamisen osalta Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaisesti.

Hankkeen toteutus

Hankkeen tämän hetkinen kustannusarvio on noin 3,2 milj.euroa (MAKU 130 (2010=100)).

15.11.2022

Ratasuunnitelma on osa laajempaa Kontiomäki-Pesiökylä -radan parantamishanketta. Kontiomäki-Pesiökylä -radan parantamishankkeesta on tehty toteutuspäätös 12.2.2021 ja hankkeelle on myönnetty 81 milj.euron valtuus valtion vuoden 2020 4. lisätalousarviossa.

Kontiomäki-Pesiökylä -radan parantaminen hanke sisältää mahdollisuuksien mukaan tasoristeysjärjestelyitä, joita tämä ratasuunnitelma Hyrynsalmen rautatieliikennepaikka, tasoristeysjärjestelyt toteuttaa osaltaan.

Kaavatilanne

Suunnittelualueella voimassa olevat kaavat on esitetty alla olevissa taulukoissa.

Maakuntakaavat

Kmv	Kaavan nimi	Kaavatunnus	hyväksymis pvm.	huom.
703+377 – 706+507	Kainuun maakunta- kaava 2020		7.5.2007	vahvistettu 29.4.2009 valtioneuvosto
703+377 – 706+507	Kainuun kaupan vaihe- maakuntakaava		1.12.2014	vahvistettu 7.3.2016 valtioneuvosto
703+377 – 706+507	Kainuu tuulivoimamaa- kuntakaava		30.11.2015	vahvistettu 31.1.2017 valtioneuvosto
703+377 – 706+507	Kainuun vaihemaakun- takaava 2030		16.12.2019	

Hyrynsalmi

Yleiskaavat

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia yleiskaavoja.

Asemakaavat

Kmv	Kaavan nimi	Kaavatunnus	hyväksymis pvm.	huom.
704+540 – 705+540	Asemanmäki		20.5.1986	
705+180 – 705+320	Asemamäen asema- kaava-alue, Vasara-aho		14.5.2007	
703+580 – 704+540	Tornimäki		12.5.1977	

15.11.2022

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA) -menettely

Hankkeessa ei ole sovellettu ympäristövaikutusten arviointi menettelyä (YVA).

Yleissuunnitelma

Hankkeesta ei ole tehty yleissuunnitelmaa, koska hankkeen vaikutukset ovat vähäiset, lisäksi rautatiealueen sijainti on riittävässä määrin ratkaistu asemakaavoissa.

Aiemmat suunnitelmat

Hankkeesta ei ole laadittu muita ratalain mukaisia suunnitelmia.

HYVÄKSYMISESITYS

Väylävirasto esittää hyväksyttäväksi Hyrynsalmen rautatieliikennepaikka, tasoristeysjärjestelyt, 31.1.2022 päivätyn ja 12.9.2022 muutetun ratasuunnitelman seuraavasti:

Rautatie

Ratasuunnitelma sijoittuu rataosalle Kontiomäki-Pesiökylä suunnitelmakarttojen 3700-72-5648-1...5 mukaisesti.

Rata-km	Pituus [km]	Raiteisuus	Huom/Piirustus
703+377 – 706+507	3,1	Yksiraiteinen	3700-72-5648-1...5

Liikennepaikat

Liikennepaikat			
Rata-km	Liikennepaikka	Toimenpide	Huom/Piirustus
704+601	Hyrynsalmi	Tasoristeysmuutokset	3700-72-5648-1...3

Rautatiealue

Rautatiealue suunnitelmakarttojen 3700-72-5648-1...5 mukaisesti.

Käyttöoikeus rautatiealueeseen

15.11.2022

Kajaani-Hyrynsalmentie AKS (S 705+510) sillan kohdalle perustetaan maantielle 8890 käyttöoikeus rautatiealueeseen suunnitelmakartan 3700-72-5648-1 mukaisesti.

Rautatiealueen ulkopuoliset maankäyttörajoitukset

Suoja-alue ulottuu 30 metriä radan keskilinjasta radan molemmin puolin suunnitelmakarttojen 3700-72-5648-1...5 mukaisesti.

Suunnitelmalla ei varata alueita radan myöhempää leventämistä varten.

Rautateiden hallinnolliset muutokset

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Radan kunnossapitotarpeisiin perustettavat oikeudet

Teiden käyttöoikeudet radan pysyviin kunnossapitotarpeisiin perustetaan seuraaville yksityisille sekä olemassa oleville liittymille alla olevan taulukon ja piirustusten 3700-72-5648-1...4 mukaisesti:

Rata-km, vas./oik.	Tien tunnus	Kunta	Toimenpide/tarve	Piirustus
704+172 vas	Hakolantie	Hyrynsalmi	Käyttöoikeus nykyiseen yksityistiehen radan varren huoltotietarkoitukseen.	3700-72-5648-2
703+500-704+300 vas	Y1	Hyrynsalmi	Käyttöoikeus rakennettavalta yksityistieltä radan varren huoltotielle.	3700-72-5648-1...2
704+900-706+060 vas	Y2	Hyrynsalmi	Käyttöoikeus rakennettavalta yksityistieltä radan varren huoltotielle.	3700-72-5648-3...4

Y = yksityistie

Rakentamisen ajaksi perustettavat oikeudet

Rakentamisen ajaksi ei tällä ratasuunnitelmalla osoiteta perustettavaksi oikeuksia maan otamiseen tai sijoittamiseen.

Työn ajaksi haltuun otettavat alueet piirustuksen 3700-72-5648-1 mukaisesti.

15.11.2022

Alueen yksityisten teiden rakentamiseen ja käyttöön perustetaan oikeus piirustusten 3700-72-5648-1...4 mukaisesti.

Laskuoja-alueet laskuoja tai laskujohtoja varten

Suunnitelmassa ei esitetä uusia laskuoja-alueita.

Tasoristeykset

Rata-km	Tasoris- teys	Tunnus/tie	Toimenpide	Huom.	Piirustus
703+901	HYS/06	Hiihtolatu	Poistetaan		3700-72-5648-1
704+172	HYS/07	Hakolantie (Y)	Poistetaan		3700-72-5648-2
704+172	HYS/08	Y7	Siirretään	Vanha tieyhteys Hakolantie (Y)	3700-72-5648-2
704+740	HYS/15	Y6	Uusi tasoris- teys		3700-72-5648-3

Y=yksityistie

Tasoristeysten yksityistiejärjestelyt

Rata-km	Tasoris- teys	Tunnus/tie	Pituus [m]	Leveys [m]	Päällyste	Piirustus/ huomautus
704+740	HYS/15	Y6 pl 3-40	37	6	Sora	3700-72-5648-3
704+131	HYS/08	Y7 pl 3-148	145	6	Sora	3700-72-5648-2

Y = yksityistie

15.11.2022

Yksityisteitä koskevat muut järjestelyt

Rata-km	Tunnus/tie	Pituus [m]	Leveys [m]	Päällyste	Piirustus/huomautus
704+172	Hakolantie			Kestopäällyste	3700-72-5648-2 / Nykyinen yksityistie katkaistaan
703+500- 704+300	Y1 pl 4-865	861	6,5	Kestopäällyste	3700-72-5648-1...2
704+900- 706+570	Y2 pl 4-1275	1271	6,5	Sora	3700-72-5648-3...4 / Liittymä paranne- taan nykyiselle pai- kalleen
704+020- 704+100	Y3 pl 3-62	59	4	Sora	3700-72-5648-2
705+950	Y4 pl 3-45	42	4	Sora	3700-72-5648-4
703+620	Y5 pl 3-12	9	6	Sora	3700-72-5648-1

Y-tie = yksityistie

Päätöksellä perustetaan tarvittavat oikeudet ennestään oleviin yksityisiin teihin.

Valtio rakentaa liittymät ja korvaavat yksityiset tiet sekä katkaisee päätöksen vastaiset liittymät kustannuksellaan. Liittymät katkaistaan, kun korvaavat yhteydet on järjestetty.

Maantiet

Maantie 8890 Ristijärvi – Hyrynsalmi (Vanhatie)				
Tie ja paaluväli	Pituus [km]	Liikennetekniset mitat	Päällyste	Huom. / piirustus
M1 100-540	0,440	Kokonaisleveys 8,0 m Ajourata 7,0 m Ajokaistoja 1 + 1	Kestopäällyste	Piirustukset 3700-72-5648-1 3700-72-5650-2

Maantien liikennetekniset poikkileikkaukset piirustuksen 3700-72-5650-2 mukaisesti.

Maantien korkeusasema pituusleikkauksen 3700-72-5649-1 mukaisesti.

15.11.2022

Tiealue

Tiealueet suunnitelmakartan 3700-72-5648-1 mukaisesti.

Maantiealueen ulkopuoliset maankäyttörajoitukset

Suoja-alue ulotetaan maantiellä 20 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta.

Maanteiden hallinnolliset muutokset

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Maantien yksityisten teiden liittymät

Liittymän sijainti			Liittymän ja yksityisen tien			Huom. / Piirustus
tie	paalu	oik. / vas.	tunnus	pituus [m]	leveys [m], päällyste	
Mt 8890	265	vas.	Y1	865	6,5 kesto- päällyste	3700-72- 5648-1

Nykyiset yksityisten teiden liittymät maantiellä 891 säilyvät tai parannetaan nykyisellä paikallaan suunnitelmakartoilla esitetyissä kohdissa

Päätös ei koske maatalousliittymiä. Maatalousliittymät on merkitty suunnitelmaan ohjeellisina, ja niiden tekemisestä ja paikoista tulee sopia elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa erikseen.

Uusien liittymien tekemiseen tarvitaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Sama koskee myös vain maatalousliittymän muuttamista yksityisen tien liittymäksi.

Maanteiltä katkaistavat yksityisten teiden liittymät ja maatalousliittymät sekä niiden korvaavat yhteydet

Katkaistava liittymä	Korvaava yhteys maantieltä kiinteistölle	Huom. / Piirustus
M1 pl. 434	Teollisuustien kautta	3700-72-5648-1

15.11.2022

Sillat

Sillat suunnitelmakarttojen, pituusleikkausten ja alla olevan taulukon sekä piirustuksen 4032-RS-8385-1 mukaisesti.

Rata-km / Sijainti	Sillatunnus ja nimi	Tyyppi	Vapaa alikul- kukorkeus	Hyötyle- veys	Piirustus
703+510	S 705+510 Kajaani- Hyrnsalmentie AKS	jännitetty uloke- kaukalopalkkisilta	4,8 m	8,3 m	4032-RS- 8385-1

Tukimuurit

Tukimuurit alla olevan taulukon ja piirustuksen 4032-AKS-20762-911 mukaisesti.

Tie	Tukimuurin tunnus	Tukimuurin sijainti Tien paaluväli, vas. / oik.
M1	Tu1	290-340 vas.

Meluntorjuntatoimenpiteet

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Runkomeluntorjuntatoimenpiteet

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Tärinätorjuntatoimenpiteet

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Lunastuksen laajentaminen

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

15.11.2022

Pohjaveden suojaus

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Tällä hyväksymisesityksellä esitetään korvattavaksi

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

HYVÄKSYMISESITYKSEN INFORMATIIVINEN OSA

Haltuunotto

Rautatie- ja maantietarkoituksiin tarvittavat alueet ja oikeudet otetaan radanpitäjän haltuun ratatoimituksessa pidettävässä haltuunottokatselmuksessa. Haltuunotto antaa radanpitäjälle säädetyt oikeudet käyttää alueita ja oikeuksia ratasuunnitelmassa osoitettuihin tarkoituksiin.

Huoltoteinä käytettävät katualueet, joista sovitaan kuntien kanssa erikseen

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Katusuunnitelmalla hyväksyttävä silta, katu tai muu rakenne

Ei sisälly tähän ratasuunnitelmaan.

Kustannukset

Koko ratasuunnitelmaosuuden kokonaiskustannuksiksi on arvioitu 3,2 milj.euroa (MAKU 130 (2010=100)).

Vastuut ja veloitteet

Hyrnsalmen kunta vastaa korvaavien latuyhteyksien ja moottorikelkkauran toteuttamisesta.

Maantiehen liittyvän tukimuurin Tu1 kunnossapidosta vastaa tien kunnossapitäjänä ELY-keskus.

Ratasuunnitelmalla ei hyväksytä suunnitelmakartalla 3700-72-5648-1 esitettyä moottorikelkkauran ylityskohtaa maantiellä 8890 (Vanhatie). Moottorikelkkaurasta vastaavan tahon tulee huolehtia, että ylityskohdalla on tarvittavat luvat.

15.11.2022

Kuulemismenettely

Suunnitelman laatimisen käynnistämisestä on kuulutettu Väyläviraston verkkosivuilla 28.7.2021. Kuulutus on lisäksi julkaistu seuraavissa lehdissä; Kainuun Sanomat 29.7.2021.

Suunnitelmaa laadittaessa on maanomistajille ja muille asianosaisille sekä niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma saattaa vaikuttaa, varattu tilaisuus mielipiteen lausumiseen asiasta.

Hankkeesta on pidetty yleisötilaisuus Hyrynsalmen kunnanvirastolla 4.11.2021. Yleisötilaisuudesta on ilmoitettu Väyläviraston verkkosivuilla 25.10.2021 ja Ylä-Kainuu -lehdessä 26.10.2021.

Maantien suunnitelmaa on esitelty ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueelle ja Väyläviraston maanteiden suunnittelunohjaukselle, jotka ovat ohjanneet ja kommentoineet suunnitelmaa.

Suunnitelmasta on pyydetty Hyrynsalmen kunnalta, Kainuun liitolta, Kainuun ELY-keskukselta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta ja Kainuun museolta lausunnot. Lisäksi niille, joiden oikeutta tai etua suunnitelma koskee, on varattu tilaisuus muistutuksen tekemiseen. Suunnitelman nähtäville asettamisesta on ilmoitettu kirjeitse niille kiinteistön omistajille, joiden kiinteistöstä suunnitelman mukaan lunastetaan aluetta, joiden kiinteistön alueelle muodostuu suoja- tai näkemäalue, joiden kiinteistön alueeseen perustetaan muu oikeus (tieoikeus, laskuoja) tai joiden kiinteistö rajoittuu rautatiealueeseen/tiealueeseen.

Suunnitelma oli nähtävillä Väyläviraston verkkosivuilla ajalla 21.4.2022-23.5.2022.

Muistutukset

Suunnitelmasta on tehty neljä muistutusta. Muistutuksista neljä kappaletta on jätetty Hyrynsalmen kunnan alueella. Yksi muistutus ei kohdistu tälle ratahankkeelle.

1. **Muistuttaja 1** on muistutuksessaan todennut, että Hyrynsalmen rautatieliikennepaikka on osa isompaa Kontiomäki-Pesiökylä -ratahanketta, jonka alueellinen vaikutus on merkittävä, ja että hankkeella on merkittäviä vaikutuksia paikallisiin oloihin. Muistuttajan mukaan ratasuunnitelman toteuttaminen johtaa meluhaittojen kasvamiseen nykyisestäään melutasojen ylittäessä osittain sekä yöohjearvon 50 dB että päiväohjearvon 55 dB ratapihan viereisten asuinrakennusten tonteilla aiheuttaen terveydelle haitallisia vaikutuksia. Muistuttajan mielestä ratasuunnitelman meluhaittojen ehkäisykeinojen selvittäminen on jäänyt puutteelliseksi.

Muistuttajan mukaan ratasuunnitelmassa tutkitun meluseinän kustannusarviolle ei ole perusteita. Muistuttaja esittää, että meluhaittojen voitaisiin ehkäistä järjestelemällä rata-

15.11.2022

pihan raiteistoa ja toimintaa niin että lastaustoiminta tapahtuisi mahdollisimman kaukana asuinkiinteistöistä, laskemalla ohiajavien junien nopeutta sekä rajaamalla lastaus-toiminta klo 22-06 ajan ulkopuolelle.

Muistuttaja toteaa pölyhaitat ilmeisiksi sorapohjaisella rautatieliikennealueella ja rata-suunnitelmassa esitetyt keinot pölyhaittojen vähentämiseksi riittämättömiksi.

Muistuttaja muistuttaa lisäksi, että mahdollinen pilaantuneen maaperän puhdistukseen liittyvä ympäristölupatarve on syytä tutkia myös vesilain sekä naapuruussuhdelain perusteella. Muistuttaja lisää, että hankkeen vaikutusten laajempi arviointi on jäänyt riittä-mättömäksi.

Hyrynsalmen kunta on todennut, että kunta on hyvin tietoinen muistutuksista ja niissä esiin nostetuista haasteista hankkeeseen liittyen. Kunta toteaa, että sillä on rooli turvata hyvin ja tasapuolisesti asukkaidensa tarpeet ja oikeudet sekä samalla tukea alueen logistista, pitkäjänteistä kehittymistä. Kunta pitää hanketta lähtökohtaisesti hyvänä ja to-teaa hankkeen luovan positiivisia vaikutuksia alueen viihtyvyyteen, vetovoimaan, ras-kaan liikenteen logistiikkaan ja kunnan aluetalouteen toivoen samalla, että muistutuk-sissa esitetyt ehdotukset tutkitaan ja otetaan rakentavassa hengessä huomioon. Kunta on valmis jatkamaan vuoropuhelua Väyläviraston, ELY-keskuksen ja kuntalaisten kanssa muistutuksissa esitettyjen epäkohtien ratkaisemiseksi.

Väylävirasto toteaa, että ratasuunnitelman laatimisen aikana toteutetut melumittaukset on toteutettu ja meluselvitys on laadittu määräysten mukaisesti. Melutasojen muutokset nykytilanteeseen nähden ja melulle altistuvien asukkaiden määrä ovat vähäisiä. Melun-torjunta vaihtoehtoja selvittäessä meluntorjunnan kustannuksina on käytetty rata-suunnitelmissa yleisesti käytettyjä yksikkökustannuksia, jotka perustuvat toteutuneisiin kustannuksiin.

Väylävirastolla ei ole vaikutusmahdollisuuksia kuormausalueen toimintaan eikä Väylävi-rasto voi asettaa rajoituksia kuormausalueen toiminnalle. Mahdollisista toiminnan rajoi-tuksista päättää paikallinen ympäristöviranomaisen. Ratasuunnitelmassa on esitetty toi-menpiteitä, joilla kuormausalueen toiminnasta aiheutuvia haittoja kuten pölyämistä voi-daan vähentää ratapihan toiminnan laajuus huomioiden.

Ratasuunnitelma on laadittu ratalain mukaisesti ja ratasuunnitelmassa on laadittu tarvit-tavat selvitykset koskien ratasuunnitelman ympäristövaikutuksia. Ratasuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ja niiden vaikutukset eivät ole sen laatuksia tai laajuisia, että ympä-ristövaikutusten arviointimenettelystä säädetyn lain mukainen ympäristövaikutusten ar-viointi (YVA) olisi tarpeen.

15.11.2022

2. Muistuttaja 2

Muistutus ei koske tätä ratasuunnitelmaa. Muistutus koskee ratasuunnitelmaa "Tasoristeysturvallisuuden parantaminen rataosuudella Hyrynsalmi-Pesiökylä, välillä Tuomijoki-Hiidenjoki, ratasuunnitelma, Hyrynsalmi, Suomussalmi VÄYLÄ/4831/04.01.01/2021".

3. **Muistuttaja 3** on muistutuksessaan todennut, että hankkeella on laajempia kuin vähäisiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen ratasuunnitelmassa esitetystä poiketen. Muistuttajan mukaan radan ja kuormausalueen toiminta ja siitä aiheutuvat melu- ja pölyhaitat ovat lisääntyneet merkittävästi viimeisten kuuden-seitsemän vuoden aikana haitaten mm. vanhan aseman piha-alueen tapahtumakäyttöä.

Muistuttaja on esittänyt, että ratasuunnitelmassa ei olisi noudatettu RATO 20 Ympäristö- ja rautatiealueet -ohjetta koskien hankkeen ympäristövaikutuksia.

Melun osalta muistuttaja toteaa lastaustoiminnan aiheuttavan meluhaittoja sekä lastauslaitteiden valonheittimien aiheuttavan haittaa asumisviihtyvyydelle. Lisäksi ohiajavat junat aiheuttavat muistuttajan mukaan melu- ja värinähaittaa läheisissä asuinalueissa erityisesti öisin. Radan nopeuden nosto 80 kilometriin tunnissa tulee pahentamaan tilannetta entisestään ja esittää, että junan nopeuden tulisi olla liikennepaikalla enintään 50 km/h. Meluselvityksen yhteydessä suoritettujen melumittausten osalta muistuttaja kyseenalaistaa mittausten luotettavuuden ja käytettävyyden vedoten mittausten toteutukseen ja laajuuteen.

Muistuttaja toteaa lastausajoneuvojen valojen aiheuttavan häikäisyä talojen asukkaille pimeään aikaan. Ratasuunnitelmassa esitetyn ratapihan valaistussuunnitelman muistuttaja arvioi aiheuttavan väistämättä haittaa asema-alueen asukkaille.

Muistuttaja esittää huolensa raskaan rekkaliikenteen siirtymisestä Vanhatielle, jossa se muodostaa vaaratekijän esimerkiksi pienille koululaisille sekä rekkaliikenteen aiheuttamat melu- ja pölyhaitat taajaman asukkaille.

Lisäksi muistuttaja nostaa esiin lastaustoiminnan aiheuttamien haittojen kasvamisen alueen kulttuuriympäristölle.

Muistuttaja on vaatinut Väylävirastolta 30 000 euron haittakorvausta, jolla kiinteistön haltija voi parantaa kiinteistön melusuojausta julkisivuun kohdistuvilla toimenpiteillä sekä tontille toteutettavalla ääntä eristävällä aidalla.

Muistuttajan mukaan viestintä ratasuunnitelmasta alueen asukkaiden kanssa on ollut riittämätöntä.

Muistuttaja on ehdottanut, että meluhaittojen ehkäisemiseksi ratapihan raiteistoa ja toimintaa järjesteltäisiin siten, että lastaustoiminta tapahtuisi mahdollisimman kaukana asuinalueista, sekä kieltämällä lastaustoiminta klo 22-05 välisenä aikana. Lisäksi muistuttaja vaatii lastausaluetta asfaltoitavaksi pölyhaittojen vähentämiseksi.

15.11.2022

Hyrynsalmen kunta on todennut, että kunta on hyvin tietoinen muistutuksista ja niissä esiin nostetuista haasteista hankkeeseen liittyen. Kunta toteaa, että sillä on rooli turvata hyvin ja tasapuolisesti asukkaidensa tarpeet ja oikeudet sekä samalla tukea alueen logistista, pitkäjänteistä kehittymistä. Kunta pitää hanketta lähtökohtaisesti hyvänä ja toteaa hankkeen luovan positiivisia vaikutuksia alueen viihtyvyyteen, vetovoimaan, raskaan liikenteen logistiikkaan ja kunnan aluetalouteen toivoen samalla, että muistutuksissa esitetyt ehdotukset tutkitaan ja otetaan rakentavassa hengessä huomioon. Kunta on valmis jatkamaan vuoropuhelua Väyläviraston, ELY-keskuksen ja kuntalaisten kanssa muistutuksissa esitettyjen epäkohtien ratkaisemiseksi.

Väylävirasto toteaa, että ratasuunnitelmassa esitetyt ratasuunnitelman toimenpiteillä ei ole merkittäviä vaikutuksia ympäristöön. Ratasuunnitelma on laadittu ratalain mukaisesti ja ratasuunnitelmassa on laadittu tarvittavat selvitykset koskien ratasuunnitelman ympäristövaikutuksia soveltaen Väyläviraston voimassa olevaa ohjeistusta. Ratasuunnitelman laatimisen aikana toteutetut melumittaukset on toteutettu ja meluselvitys on laadittu määräysten mukaisesti.

Ratasuunnitelmassa on arvioitu hankkeen toimenpiteiden vaikutukset, ja selvitysten mukaan toimenpiteillä ei ole merkittäviä vaikutuksia liikenteestä tai kuormausalueen toiminnasta aiheutuviin pöly- ja tärinähaittoihin.

Väylävirasto toteaa, että kuormausalueen valaistus toteutetaan siten, että valaistus täyttää häikäisyn osalta kuormasterminaaleille asetetut vaatimukset ja valaistus toteutetaan Väyläviraston ohjeiden mukaisesti. Näin haitta asukkaille on mahdollisimman vähäinen ja haitat jopa vähentyvät nykytilaan verrattuna.

Väylävirasto toteaa, että ratasuunnitelmalla ei ole vaikutuksia raskaan rekkaliikenteen liikennemääriin ja että raskas liikenne siirtyy aseman seudun tonttikaduilta yleisille teille (Vanhatie) vähentäen haittoja aseman seudun kiinteistöille.

Ratasuunnitelman yhteydessä on kartoitettu toimenpidealueen kulttuurihistorialliset kohteet, eikä niihin kajota tai esitetä toimenpiteitä ratasuunnitelmassa.

Väylävirasto toteaa, että hankkeen viestintä ja vuorovaikutus on toteutettu lain mukaisesti.

Väylävirastolla ei ole mahdollisuutta asettaa rajoituksia kuormausalueen toiminnalle. Ratasuunnitelmassa on esitetty toimenpiteitä, joilla kuormausalueen toiminnasta aiheutuvia haittoja kuten pölyämistä voidaan vähentää ratapihan toiminnan laajuus huomioon ottaen.

Muistuttajan esitykseen haittakorvauksen maksamisesta Väylävirasto toteaa, että mahdollisista haittakorvauksista määrätään ratasuunnitelman jälkeisessä ratatoimituksessa, jossa asianomistajilla on mahdollisuus esittää haittakorvausvaatimuksia.

15.11.2022

4. Muistuttaja 4 on muistutuksessaan vaatinut, että meluhaittojen ehkäisemiseksi ratapihalla tulisi kieltää yötyöt lastauksen ja vetureiden moottorimelun aiheuttaman yöaikaisen melun poistamiseksi. Muistuttaja nostaa esille lisäksi dieselvetureiden aiheuttaman hajuhaitan sekä kesäisen pölyhaitan rekkojen liikennöidessä kuivalla ratapihalla. Lisäksi muistuttaja esittää huolensa pohjavesialueen saastumisesta öljyn tai vastaavien koneista peräisin olevien aineiden vaikutuksesta. Muistuttaja hämmästelee, ettei hankkeessa ole sovellettu ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Muistuttaja on vaatinut Väylävirastolta 30 000 euron haittakorvausta, jolla kiinteistön haltija voi parantaa kiinteistön melusuojausta julkisivuun kohdistuvilla toimenpiteillä sekä tontille tehtävillä istutuksilla.

Hyrnsalmen kunta on todennut, että kunta on hyvin tietoinen muistutuksista ja niissä esiin nostetuista haasteista hankkeeseen liittyen. Kunta toteaa, että sillä on rooli turvata hyvin ja tasapuolisesti asukkaidensa tarpeet ja oikeudet sekä samalla tukea alueen logistista, pitkäjänteistä kehittymistä. Kunta pitää hanketta lähtökohtaisesti hyvänä ja toteaa hankkeen luovan positiivisia vaikutuksia alueen viihtyvyyteen, vetovoimaan, raskaan liikenteen logistiikkaan ja kunnan aluetalouteen toivoen samalla, että muistutuksissa esitetyt ehdotukset tutkitaan ja otetaan rakentavassa hengessä huomioon. Kunta on valmis jatkamaan vuoropuhelua Väyläviraston, ELY-keskuksen ja kuntalaisten kanssa muistutuksissa esitettyjen epäkohtien ratkaisemiseksi.

Väylävirasto toteaa, että ratasuunnitelma on laadittu ratalain mukaisesti ja ratasuunnitelmassa on laadittu tarvittavat selvitykset koskien ratasuunnitelman ympäristövaikutuksia. Ratasuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ja niiden vaikutukset eivät ole sen laatu- tai laajuisia, että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä säädetyn lain mukainen ympäristövaikutusten arviointi (YVA) olisi tarpeen.

Väylävirastolla ei ole mahdollisuutta asettaa rajoituksia kuormausalueen toiminnalle.

Muistuttajan esitykseen haittakorvauksen maksamisesta Väylävirasto toteaa, että mahdollisista haittakorvauksista määrätään ratasuunnitelman jälkeisessä ratatoimituksessa, jossa asianomistajilla on mahdollisuus esittää haittakorvausvaatimuksia.

Lausunnot

Hyrnsalmen kunta on ilmoittanut, että ratasuunnitelma toteuttaa hyvin valtakunnallisen ja alueellisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita. Ratasuunnitelma on kunnan voimassa olevien kaavojen mukainen. Kunta sisällyttää rautatien suoja- ja näkemäalueiden aiheuttamat rajoitukset asemakaavoihin siinä yhteydessä, kun asemakaavan muutoksia tulee vireille tai asemakaavamuutokselle tulee aito tarve.

15.11.2022

Kunnalla ei ole huomauttamista ratasuunnitelmaan sisältyviin siltoihin, tukimuureihin, tai muihin merkittäviin rakenteisiin. Kunnalla ei ole huomauttamista radan rakentamisen ajaksi varattaviin kiertoteihin, varastointialueisiin tai yksityisteiden tekemiseen ja käyttöön.

Hyrnsalmen kunta suunnittelee ja toteuttaa samanaikaisesti tasoristeysjärjestelyiden kanssa hiihtoladun ja moottorikelkkareitin muutokset.

Maantientarkoitukseen käytettävien maa-alueiden haltuunottomenettelyssä Hyrnsalmen kunta käyttää samoja korvauseriaa kuin alueen muut maanomistajatahot.

Kunta on huomauttanut, että latulinjauksen ja maantien välisen tukimuurin kaiteen tulee olla riittävän korkea huomioiden ladun polannevara sekä rakenteeltaan sellainen, ettei se aiheuta vaaratilanteita käyttäjille.

Hyrnsalmen kunta on ilmoittanut, että se ottaa vastuulleen yksityistienä rakennettavien Y1 ja Y2 teiden yllä- ja kunnossapidon. Perustettavat yksityistiet järjestäytyvät ja kunta laskuttaa yksityisteiden osakkaita pistepainoperusteisesti tien käytöstä.

Lisäksi kunta esittää, että tiivistä vuorovaikutusta jatketaan ja kunnan kokonaisetujen mukaisia ratkaisuita haetaan yhteistyössä hankkeen toteutuksen ajan. Erityisesti kunta korostaa vanhan viitostien liikenne- ja turvallisuuden osalta yhteistyötä kunnan ELY-keskuksen ja Väyläviraston kanssa.

Väylävirasto toteaa, että kunnan huomautus ladun ja maantien välisen kaiteen osalta huomioidaan rakentamissuunnitelmassa, jossa määritetään kaiteen korkeus ja rakenteelliset ratkaisut.

Kainuun liitto on ilmoittanut, että suunnitelma on maakuntakaavojen mukainen. Hyväksymisesityksen kohtaan kaavatilanne tulee päivittää maakuntakaavojen oikeat hyväksymispäivämäärät lausunnon mukaisesti.

Kainuun liitto on esittänyt, että ratasuunnitelman laatimisen yhteydessä on tärkeä varmistaa, että tavarajunaliikenteestä ja kuormauspaikkatoiminnosta aiheutuvat melu- ym. haitat ja niiden ehkäiseminen otetaan riittävällä tavalla huomioon.

Väylävirasto toteaa, että maakuntakaavojen hyväksymispäivät on korjattu tähän hyväksymisesityksen kohtaan kaavatilanne.

Ratasuunnitelmassa on laadittu meluselvitys, jonka pohjalta tavarajunaliikenteen ja kuormauspaikkatoimintojen meluhaittoja on arvioitu. Meluselvityksen perusteella on arvioitu, että ratasuunnitelman toimenpiteillä ei ole merkittävää vaikutusta asutun alueen melutasoihin verrattuna nykytilanteeseen. Ohjearvoja korkeammalle melutasolle altistuvien asukkaiden määrä ei kasva nykytilanteeseen nähden. Meluselvityksessä arvioitiin mahdollisuutta suojata vaikutusalueella olevat asuinkiinteistöt rautatiealueelle sijoitetulla

15.11.2022

melusteellä. Selvityksessä todettiin, ettei kyseisellä melusteellä saavuteta ohjearvoja maksimimelutasojen osalta ja melusteen kustannus muodostuu kohtuuttomaksi verrattuna sillä saavutettaviin vaikutuksiin. Tästä syystä ratasuunnitelmassa ei esitetä meluntorjunnan toteuttamista. Paras vaikutus melun haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi saavutettaisiin parantamalla melusuojausta kiinteistökohtaisesti. Kiinteistöiden omistajat voivat esittää haittakorvauksia ratatoimituksessa.

Kainuun ELY-keskus on ilmoittanut, että maakuntakaavassa toimenpidealueella on kaavamerkintä parannettavasta yhdysrata/sivurata ja liikennepaikka. Maakuntakaavan mukaan rataosuutta tulee ylläpitää ja kehittää erityisesti tavaraliikenteen kuljetusyhteytenä.

ELY-keskus on esittänyt, että ratasuunnitelmassa tulee esittää, missä vaiheessa hankkeen yhteydessä laadittava kohdekohtainen tarkennettu riskienarviointi haitta-aineita sisältävien kaivuumassojen käytöstä laaditaan. ELY-keskus toteaa, että pohjavesialueella ei tule hyödyntää edes lievästi pilaantuneita maa-aineksia. Pohjavesien tarkkailuputki on tarpeen asentaa lähelle paikkaa, jossa haitta-aineiden kynnyks- ja ohjearvojen ylityksiä on mitattu.

ELY-keskus on todennut, että lajihavaintojen puuttuminen lajitietojärjestelmistä ei tarkoita, että alueella ei voisi esiintyä huomionarvoisia lajiesiintymiä. ELY-keskus on esittänyt, että suunnitelmassa olisi hyvä tuoda esille, aiotaanko tarkempia selvityksiä toteuttaa tai perustelut, miksi tarkemmat selvitykset katsotaan tarpeettomiksi. Pelkästään tietokantojen perusteella ei voida sanoa, ettei ratasuunnitelmassa esitetyillä toimenpiteillä ole negatiivisia vaikutuksia alueen luontoarvoihin.

ELY-keskus näkee lisäksi tärkeänä asiana huomioida vieraslajien leviämisen mahdollisuus hankkeen töiden yhteydessä, ja että suunnitelmassa tulee esittää toimenpide-ehdotus vieraslajien leviämisen ehkäisemiseksi.

Väylävirasto toteaa, että kohdekohtainen tarkennettu riskienarviointi mahdollisten pilaantuneiden kaivuumaiden käytöstä laaditaan ennen kyseisten kaivuutöiden aloittamista. Pohjaveden osalta hankealueelle on ratasuunnitelmavaiheessa lisätty havaintoputki lähelle toimenpidealuetta, jossa kynnyks- ja ohjearvojen ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia maaperässä on havaittu.

Hankealueella on tehty maastaselvitys kesällä 2022, jolla on varmistettu, ettei toimenpidealueilla ole uhanalaisia luontoarvoja. Maastaselvityksen raportti on täydennetty ratasuunnitelma-aineistoon ja toimitettu Kainuun ELY-keskukselle, joka on ilmoittanut *”Luontoselvitys riittää täydentämään Kainuun ELY-keskuksen 7.6.2022 antamassaan lausunnossa toteamat puutteet.”* Vieraslajien leviämisen ehkäisystä on toimenpide-esitys ratasuunnitelman suunnitelmaselostuksessa.

15.11.2022

Hyrnsalmen liikennepaikalta on toisen liikennepaikan inventoinnin yhteydessä löytynyt luontodirektiivin liitteen IV(b) tiukasti suojelemaa perämerenketomarunaa. Poikkeamislupa kasvuston siirrolle on saatu Kainuun ELY-keskuksesta ja kasvusto on siirretty lokaan lopussa 2022.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on ilmoittanut, että maantien 891 ja yksityistien Y2 liittymä tulee mitoittaa raskaalle ajoneuvoille ja liittymä tulee parantaa maantien reunasta lähtien.

Väylävirasto toteaa, että yksityistien liittymä mitoitetaan raskaalle liikenteelle ja yksityistien ja maantien liittymä parannetaan maantien reunasta lähtien. Parantamistoimenpiteet huomioidaan ja suunnitellaan yksityistien rakentamissuunnitelmassa.

Kainuun museo on ilmoittanut, että hankealueella on muu kulttuuriperintökohde Murtorinne, mjrrek.1000034224, jossa on sijainnut saksalaisten kenttärataan liittyvä asemapaikka. Kainuun Museo pitää kohteen arkeologista tarkkuusinventointia välttämättömänä. Hyrnsalmen rautatieasema on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY2009).

Väylävirasto toteaa, että muu kulttuuriperintökohde Murtorinne tarkkuusinventoidaan ja inventoinnin tulokset huomioidaan jatkosuunnittelussa ja rakentamisessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Väylävirastossa asian on ratkaissut apulaisjohtaja Emmi Tourunen ja esitellyt projektipäällikkö Vesa Pakarinen.

Liite	Ratalain mukaisesti nähtävillä ollut ratasuunnitelma Hallinnollisessa käsittelyssä saadut lausunnot ja muut asiakirjat <i>Kaikki liitteet löytyvät sähköisesti Väylän Sharefile-palvelusta</i>
Tiedoksi	Väyläviraston kirjaamo ratsu@vayla.fi